

# CUMHURİYET DÖNEMİ GELİŞMELER



Pars

AKADEMİ

SERKAN CENGİZ

1

## CUMHURİYET DÖNEMİ

### Çift Dereceli Seçim Sistemi

Cumhuriyetin ilanından  
1946'ya kadar uygulandı.



Halk, milletvekillerini seçecek  
kişileri seçer, **ikinci aşamada**  
seçilen kişiler de **milletvekillerini**  
seçer



### Tek Dereceli Seçim Sistemi

**1946 seçimlerinde** uygulandı  
Seçmenler, yöneticilerini  
doğrudan kendileri seçer



### Meclis Hükümeti Sistemi

23 Nisan 1920  
29 Ekim 1923  
arası uygulandı



Meclis Başkanı  
aynı zamanda  
Hükümet Başkanı



Hükümet kurmak zorlaştı.  
**Bakanları**, meclis seçti  
**Hükümet bunalımına**  
**neden oldu.**



11 Ağustos 1923  
29 Ekim 1923  
**Sonbahar Bunalımı**  
(Ekim Buhranı)  
yaşandı.



Pars

AKADEMİ

2



## Kabine Sistemi

29 Ekim 1923 Cumhuriyetin İlanından günümüze kadar devam etti.



20 Ocak 1921 Teşkilat-ı Esasiye'ye eklendi.  
20 Nisan 1924 Anayasasında yer aldı.



Bakanları,  
Başbakan seçti.



Güçler ayrılığına geçiş süreci vardır.

CUMURBAŞKANI  
TBMM BAŞKANI  
BAŞBAKAN



f Pars AKADEMİ

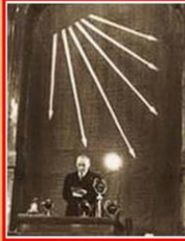
## Dokuz Umde (İlke) 8 Nisan 1923

I.TBMM'nin seçim kararı almasından sonra  
1 Nisan 1923

Mustafa Kemal'in seçim ilkelerini yayımladığı bildiridir.



- Milli Umdeler de denir.  
- Yeni açılacak meclise milletvekili adayları oluşturuldu



HALK FIRKASI'nın temelleri atıldı.



3

## II. TBMM 11 Ağustos 1923 2 Ağustos 1927

287 vekil seçildi.  
Birleşime 92 üye katıldı.



II. TBMM'yi en yaşlı üye sıfatı ile İstanbul Vekili Abdurrahman Şeref Bey açmıştır.



Mustafa Kemal, II. TBMM'ye hem Ankara'dan hem de İzmir'den milletvekili seçildi.



Hamdi Aksoy

Mustafa Kemal, Ankara milletvekilliği tutanaklarını imzalayınca Hamdi Aksoy, İzmir milletvekili olarak meclise girdi



II. TBMM geçici başkanlığına Ali Fuat Cebesoy seçildi.



Mustafa Kemal meclis açıldığında TBMM Başkanı, Ali Fuat Cebesoy TBMM Başkan Yardımcısı seçildi.



f Pars AKADEMİ

4



## II.TBMM Dönemi Gerçekleşen Olaylar 11 Ağustos 1923 / 2 Ağustos 1927



**II.TBMM**  
açıldığında hükümeti  
Fethi Okyar kurdu.  
(*Meclis hükümeti  
sistemi vardı.*)

- İnkılâp meclisidir.
- 24 Ağustos 1923  
Lozan antlaşmasını onayladı
- 9 Eylül 1923  
Halk Fırkasının kurulması
- 13 Ekim 1923  
Ankara'nın başkent ilan edilmesi
- 29 Ekim 1923  
Cumhuriyet'in ilanı

5

- 3 Mart 1924  
Halifeliğin,  
Erkan-ı Harbiye Vekaletinin,  
Şeriye ve Evkaf Vekaletinin  
kaldırılması
- 3 Mart 1924  
Hanedanlığın yurt dışına  
çıkarılması
- 3 Mart 1924  
Tevhid-i tedrisat kanunu
- 11 Mart 1924  
Medreselerin kapatılması
- 8 Nisan 1924  
Şeriye Mahkemelerinin  
kapatılması
- 26 Ağustos 1924  
İşbankasının kurulması
- 17 Kasım 1924  
5 Haziran 1925  
Terakki Perver Cumhuriyet  
Halk Fırkasının  
kurulması ve kapatılması

- 13 Şubat 1925  
Seyh Sait İsyanı
- 17 Şubat 1925  
Aşar Vergisinin kaldırılması
- 4 Mart 1925  
Takrir-i Sükun Kanunu
- 5 Kasım 1925  
Ankara Hukuk Mektebi'nin  
açılması
- 25 Kasım 1925  
Şapka Kanunu
- 30 Kasım 1925  
Tekke ve Zaviyelerin kapatılması
- 9 Aralık 1925  
Yerli kumaştan elbise giyilmesi  
kanunu
- 26 Aralık 1925  
Alaturka Saat yerine,  
Alafranga saat uygulaması
- 1 Ocak 1926  
Miladi takviminin kabulü

6

- 1 Mart 1926  
Ceza Kanunu İtalya
- 3 Mart 1926  
Hâkimler Kanunu
- 22 Nisan 1926  
Borçlar Kanunu İsviçre
- 29 Mayıs 1926  
Ticaret Kanunu  
Almanya ve İsviçre
- 17 Şubat 1926  
Medeni Kanun İsviçre
- 5 Haziran 1926  
Ankara Antlaşması İngilizlerle
- 1 Temmuz 1926   
Kabotaj Kanunu
- 26 Kasım 1926  
Alpulu Şeker Fabrikasının  
açılması
- 28 Mayıs 1927   
Teşvik-i Sanayi Kanunu



## ANKARA'NIN BAŞKENT İLAN EDİLMESİ 13 Ekim 1923

- Kurtuluş Savaşının **idare merkezi**
- İstanbul'un **Ankara'ya teslimi**
- **Yeni devletin yeni başkenti anlayışı**
- Eski düzen yanlılarına **mesaj verildi**
- **Kurtuluş Savaşının idare merkezi olması**
- **Lozan sonrası**  
Boğazlardaki güvenlik kaygısı



Ankara'nın başkent yapılması konusunda meclise önerge veren  
**İsmet İnönü**



Ankara'nın başkent olmasını istemeyen devlet **İNGİLTERE**



Hatta İngiltere **eççilik açma** konusunda ağır davrandı.



## CUMHURİYET'İN İLANI 29 Ekim 1923

### DUR Nedenler DUR

- Devlet başkanlığı sorunu
- Devletin rejimi sorunu
- Dış basındaki eleştiriler
- TBMM'nin açılmasıyla oluşan ulusal egemenlik anlayışı
- Hükümet bunalımı



7

### Sonbahar Bunalımı

**II. TBMM'nin** açılmasından itibaren **Fethi Okyar** hükümeti kurmakta zorlandı.



### ATATÜRK'ÜN 90 YIL ÖNCE VERDİĞİ RÖPORTAJ!



**Mustafa Kemal**  
23 Eylül 1923'te **Hans Lazar'a**  
"Ankara'nın başkent yapılacağı.." beyanatını verdi.

" Açıkça **CUMHURİYET** kelimesini kullandı."  
**Die Presse Gazetesi**



### 90 YIL SONRA RÖPORTAJI YENİDEN VERDİLER

Avusturya gazetesi Die Presse, Mustafa Kemal Atatürk ile 23 Eylül 1923'te yaptığı röportajı 90 yıl sonra tekrar yayımladı.



**AVUSTURYA  
GAZETESİ**

## ULUSAL EGEMENLİK UYGULAMALARI

22 Haziran 1919 **Amasya Tamimi**

" Milletin istiklâlini yine milletin azmi ve kararlılığı kurtaracaktır."

23 Temmuz / 7 Ağustos  
**Erzurum kongresi**

".....irade-i milliyeyi hâkim kılmak esastır."

4 / 11 Eylül 1919 **Sivas Kongresi**

**İrade-i Milliye** gazetesinin çıkarılması

23 Nisan 1920

**TBMM'nin** açılması



20 Ocak 1921

**Teşkilat-ı Esasiye**

" Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir."

8



## Sonuçlar

- Meclis hükümeti sisteminden **Kabine sistemine** geçildi.
- Devletin **adı** ve **rejimi** belli oldu. 😊
- Devlet Başkanlığı sorunu çözüldü. 🧐
- Yurttaşlık anlayışı kabul edildi.
- Toplumsal ayrıcalıklar kaldırıldı 😊
- **Bireysel özgürlükler** gerçekleştirildi.

f Pars AKADEMİ

## Cumhuriyet'in İlanı Sonrası 1921 Anayasasındaki Değişiklikler

- Devletin **rejimi** **Cumhuriyet**
- Devletin **dini** **İslam**dir
- Devletin **resmi dili** **Türkçe**
- **Cumhurbaşkanı**, **TBMM tarafından** seçilir. İkinci defa da seçilebilir.
- **Cumhurbaşkanı**, **devletin başıdır**.
- **Cumhurbaşkanı**, **gerekli görürse** meclise ve hükümete başkanlık eder
- **Başbakan**, **meclis üyeleri arasında** **Cumhurbaşkanı** tarafından seçilir.
- **Bakanlar**, **Başbakan** tarafından seçilir.
- **Bakanlar Kurulunu**, **Cumhurbaşkanı onaylar**.



9

## Kabine Sistemine Göre



Başbakan  
İsmet İnönü

Cumhurbaşkanı  
Mustafa Kemal

TBMM Başkanı  
Fethi Okyar

- Tanin
- Tevhid-i Efkâr
- Vatan
- Akşam



*Cumhuriyet'in İlanı sonrası*  
eleştirel yazılar yazdılar

Bu gazeteler daha sonra **olumlu tutum** **sergilediler** 😊

**Cumhuriyet'in bayram olarak**  
**kutlanması**  
**19 Nisan 1925'te**  
yasalaştı. 🙌

## CUMHURİYETİN İLANI...

Ulusal Egemenlik  
Milli irade  
**Cumhuriyetçilik**  
**Halkçılık**  
ile ilgilidir. 👍



f Pars AKADEMİ

10



# HALİFELİĞİN KALDIRILMASI

## 3 Mart 1924

### DUR Nedenler DUR

- **Halifelik kurumunun**
  - Müslüman araplar üzerinde etkili olmaması
  - İnkılâpların önünde engel olması
  - Dış politikada sorun çıkarması
- **Cumhuriyet rejimine ters düşmesi**
- **Laikliğe ve Çağdaşlığa aykırı olması**
- **Halife Abdülmecid'in kendisini meclisten üstün görmesi siyasi lider gibi görmesi**



f Pars AKADEMİ

- **Londra'daki** islam cemiyeti sekreteri **Said Muhammed'in** 2 Eylül 1923'te Dâhiliye Vekili **Fethi Bey'e** hilafetin korunması ile ilgili mektup yazması



- **TBMM'deki** bazı vekillerin; **"TBMM halifenin, halife de TBMM'nin"** propagandaları...  
*Halifeye gidip meclis çalışmalarını sundular...*



- **Hint asıllı İngiliz, Emir Ali ve Ağa Han** halifeliğin korunması için Başbakana yazdığı mektubun basına sızması **5 Aralık 1923** **" Perde arkasında İngilizler var"**



### Mektubu yayımlayan gazeteler

- Tanin
- İkdam
- Tasfir-i Efkâr



11

## HARP OYUNLARI

### 15 / 22 Şubat 1924

**Harp Oyunları:** Dost ve düşman kuvvetlerin **imkân ve kâbileyetleri** nezdinde gerçek savaşta olabilecek ihtimallerin **fikir tartışması içinde** değerlendirilmesidir.



**Mustafa Kemal,**  
**İZMİR / Ordu Evinde**  
Ordu ve kolordu komutanlarıyla  
**HARP OYUNLARINDA**

### KATILANLAR

- **Mustafa Kemal** (Cumhurbaşkanı)
- **İsmet Paşa** (Başbakan)
- **Kasım Özalp Paşa** (Savunma Bakanı)
- **Fevzi Çakmak** (Genel Kurmay Başkanı)

### Bu toplantıda,

- Hilafetin kaldırılması
- Şeriye ve Evkaf Bakanlığının kaldırılması
- Tevhid-i Tedrisat

**KARARI ALINDI**



**Halifeliğin Kaldırılmasında**  
**Kanun teklifi sunan**

**Şeyh Saffet Efendi**



12





Halifeliğin kaldırılmasıyla  
**Abdülmecit Efendi**  
**İSVİÇRE'** ye  
gitmiştir.



- **Paris'te** vefat etti (1944)
- **Medine'de** defnedildi.

### Halifeliğin Kaldırılması ile aynı gün;

- **Şeriye ve Evkaf Vekaletinin...**
- **Erkan-ı Harbiye Vekaletinin...**  
kaldırılması
- **Tevhid-i Tedrisat Kanunu**
- Osmanlı Hanedanlığın  
**Yurt dışına çıkarılması**  
kararı alındı.



### Halifeliğin Kaldırılmasıyla **ÇAKMA HALİFELER**



5 Mart 1924  
**Hicaz Kralı Hüseyin**  
kendisini halife ilan etti.



- **Mısır Kralı**
- **Afgan Kralı**
- **Fas Sultanı**
- .....



### Halifeliğin Kaldırılması;

- **CUMHURİYETÇİLİK**
  - **MİLLİYETÇİLİK**
  - **LAİKLİK**
- ile ilgilidir.



### Şeriye ve Evkaf Vekaletinin KALDIRILMASI

Bu bakanlık yerine;

- **Diyanet İşleri Başkanlığı**
- **Vakıflar Genel Müdürlüğü**  
KURULDU

13



**İLK DİYANET İŞLERİ  
BAŞKANI**  
**RIFAT BÖREKÇİ**



- **Son Şehülislam Mehmet Nuri Bey**

### Erkân-ı Harbiye Vekaletinin KALDIRILMASI

Bu bakanlık yerine;

- **Genel Kurmay Başkanlığı**
- **Milli Savunma Bakanlığı**  
**Burada amaç,**  
**ORDUYU SİYASETTEN AYIRMAK**

### Tevhid-i Tedrisat Kanunu

Bu kanun ile;

- **Eğitim / Öğretim birliği** sağlandı.
- **Medreseler** kapatıldı.
- **Karma eğitime** geçildi.
- **Okullar MEB'e** bağlandı.
- **Eğitimde fırsat eşitliği** sağlandı.



### TEVHİD-İ TEDRİSAT

**MİLLİYETÇİLİK**  
**HALKÇILIK**  
**LAİKLİK**  
ile ilgilidir.



Her iki kanunun çıkmasında  
**HALİL HALKİ AYDIN**  
**Siirt Milletvekili**



etkili olmuştur.



Bu kanunun çıkmasında  
**HÜSEYİN VASİF ÇINAR**  
**Saruhan Milletvekili**



etkili olmuştur.

14



## 1924 ANAYASASI 20 Nisan 1924

**POLONYA** ve **FRANSA**  
anayasalarından yararlanıldı.

● **Egemenlik Kayıtsız Şartsız Milletindir.**

● Devletin yönetim şekli **CUMHURİYET**

● **TBMM üyeleri** dört yıllığına seçilir

● Seçilme yaşı **otuz**

● Devletin

- **Dini İslam**

- **Dili Türkçe**

- **Başkent Ankara**



● **CUMHURBAŞKANI, TBMM** tarafından dört yıllığına seçilir.

Aynı kişi tekrar seçilebilir.

● **CUMHURBAŞKANI, TBMM'** de oy veremez görüş belirtemez, tartışmalara katılamaz

● **YUMUŞATILMIŞ GÜÇLER BİRLİĞİ**

- Fiili güçler ayrılığı da denir-

**YASAMA: TBMM'ye**

**YÜRÜTME: HÜKÜMET'e**

**YARGI: BAĞIMSIZ MAHKEMELER'e**  
aittir.

**YASAMA ve YÜRÜTME tam olarak AYRILMAMIŞTIR.**

Meclis, yürütme yetkisini seçtiği **CUMHURBAŞKANI** ve onun atadığı **BAKANLAR** kanalıyla kullanır. **TBMM**, her zaman **Hükümeti** denetler.

● Seçme ve seçilme

**SADECE ERKEKLERE AİTTİR.**

● **İLKÖĞRETİM**, herkes için **ZORUNLUDUR**



● **Türkiye Halkına**, din ve ırk ayrımı olmaksızın **TÜRK** denir.

15

## 1924 ANAYASASI DEĞİŞİKLİKLERİ

### 1928 DEĞİŞİKLİKLERİ

● **"Devletin dini İSLAMDIR"**  
Anayasadan çıkarıldı



● Milletvekillerin yeminlerindeki **" Vallahi "** ifadesi **" Namusum üzerine söz veririm "** ifadesiyle değiştirildi.

● **TBMM'** nin görevleri arasında yer alan **" Ahkâm-ı Şer-iyе'nin tenfizi"** (**Dinsel hükümlerin yerine getirilmesi**) hükmü anayasadan çıkarıldı

### 1934 DEĞİŞİKLİKLERİ

● **Kadınlarımıza**, seçme ve seçilme hakkı **verildi**



**ULUSAL EGEMENLİK GÜÇLENDİ**

● **Seçmen yaşı**, **18'den 22'ye ÇIKARILDI.**



**ULUSAL EGEMENLİĞE AYKIRI**  
**" Halkın yönetimine katılımı azaldı"**



**Seçmen yaşı, 1995'te**  
**tekrar 18'e düşürüldü**



Pars

AKADEMİ

16



## 1937 DEĞİŞİKLİKLERİ

- Altı ilkenin anayasaya girilmesi
- Çiftçiye topraklandırma ve Ormanların devletleştirilmesi hakkında düzenleme
- " Hiç kimse felsefi görüşü, din, mezhep inancı ve tarikatından dolayı kınanamaz" hükmünden "tarikat" kelimesi çıkarıldı

## 1945 DEĞİŞİKLİKLERİ

- 10 Ocak 1945'te anayasanın dili öz Türkçeleştirilmiştir. (1952'de eski haline döndü)



## TÜRKÜM DOĞRUYUM MEMURUM



"Türkiye devletinin yönetim biçimi CUMHURİYET'tir"

Bu madde değiştirilemez, değiştirilmesi **teklif dahi edilemez.**

**Sert bir anayasa olarak kabul edilir**



**En uzun süre** yürürlükte kalan anayasadır.



Bu anayasa ile KANUN-İ ESASİ **TARİH OLDU**



1924 Anayasası CUMHURİYETÇİLİK ilkesi ile ilgilidir.



17

## ÇOK PARTİLİ HAYATA GEÇİŞ DENEMELERİ

### PARTİLERİN KURULMASININ

- **Seçim sistemini** değiştirmek
- **Yeni bir rejimi** kabul etmek
- **Ulusal egemenlik anlayışını** kabul etmek

**İLE İLGİSİ YOKTUR!!!**



### PARTİLERİN KURULMASININ

- **CUMHURİYETİ** güçlendirmeye
- **Ulusal egemenlik anlayışını** güçlendirmeye
- **Demokrasiyi** güçlendirmeye
- **Farklı Düşüncelere** yer vermeye

**OLANAK SAĞLAR**



## HALK FIRKASI (CHP) 9 Eylül 1923



**Kurucusu**  
Mustafa Kemal Atatürk



### **DiĞER KURUCULAR**

Refik Saydam      Münir Hüsrev Göle  
Celâl Bayar      Cemil Uybaydın  
Sabit Sağıroğlu      Kâzım Hüsni  
Saffet Arıkan      Zülfü Bey



**İlk Genel Sekreteri**  
Recep Peker



**9 UMDE, CHP'** nin temel ilkelerini oluşturur  
**8 Nisan 1923**



18



Halk Fırkasının temeli  
**Müdafa-i Hukuk Grubu'na**  
dayanır. (I.TBMM)



**Mustafa Kemal, 15 Ekim 1927'de**  
**II.TBMM'nin** açılış  
konuşmasında  
Fırkanın kuruluşunun  
**SİVAS KONGRESİ**  
olduğunu dile getirir.  
**CHF'nin ilk kurultayı kabul edilir**



**II.TBMM'nin**  
**15 Ekim 1927'de**  
açılış konuşmasını yaptığı gün  
**CHF'nin ikinci kurultayı kabul edilir**



**Mustafa Kemal, 15 Ekim 1927'de**  
**II.TBMM'nin** açılış  
konuşmasında,  
Yeni Türk Devleti'nin  
kuruluş aşamalarını  
**"NUTUK"**  
adlı eserinde anlatmıştır.



**Halk Fırkası**, isminin başındaki  
**CUMHURİYET** ifadesini  
**10 Kasım 1924'te** kullanmaya  
başladı.

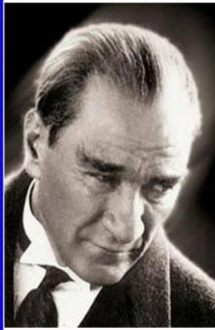


**Altı ok,**  
altı ilkeyi simgeler  
Tasarlayan kişi  
**İsmail Hakkı Tonguç**  
**1933'te kullanılmaya** başlandı.



**Halk Fırkası**, isminin sonundaki  
**Fırka** ismi yerine **Parti** adını  
**1935'te** aldı.

19



**CHP, Mustafa Kemal'in**  
vasiyeti üzerine  
**Türkiye İş Bankası'nın**  
**% 28.1** hisselerine  
sahiptir. Bu hisselerdeki  
kazanç...  
**Türk Dil Kurumu** ve  
**Türk Tarih Kurumu'na**  
aktarılmaktadır.



**Cumhuriyet tarihinin**  
**İLK SİYASİ FIRKASI**  
**CHF**



**Ekonomi de**  
**"Devletçilik İlkesi"**  
benimsendi.



**1931'de Atatürk ilkeleri**  
**Parti programına**  
girmiştir.



**En uzun süre**  
iktidarda kalan  
partidir.  
**1923 / 1950**



**12 Eylül 1980** darbesinin  
ardından **Bülent Ecevit'in**  
genel başkanlık yaptığı  
**CHP, KAPATILDI**  
**9 Eylül 1992'de** tekrar  
**AÇILDI**

**1931'de YAPILAN DÜZENLEMEYLE**

- **KADINLARA,**  
seçme ve seçilme hakkının verilmesi
- **Çift dereceli seçim sisteminden;**  
tek dereceli seçim sistemine geçilmesi

**BENİMSENDİ**



20



**TERAKKİ PERVER (İlerici)  
CUMHURİYET HALK FIRKASI  
17 Kasım 1924 / 5 Haziran 1925**



**FETHİ OKYAR** TPCHF'nin kurucuları arasında yoktur.

TPCHF'nin kurulması sonrası **HÜKÜMET** kurdu.  
27 Kasım 1924



**- PAŞALAR KOMPLOSU -**



**KURUCULARI**  
**Kâzım Karabekir**  
(Genel Başkan)



Rauf Orbay  
(Genel Başkan Vekili)

Adnan Adıvar  
(Genel Başkan Vekili)

Ali fuat Cebesoy  
(Genel Sekreter)

Cafer Tayyar

Rüştü Paşa

Ferudun Fikri

Halis Turgut

Refet Bele

**Mustafa Kemal**, TPCHF'nin kurulması ile ilgili düşüncelerini **TIMES GAZETESİ'ne** açıkladı.  
**11 Aralık 1924**

"Cumhuriyet rejimlerinin olduğu ülkelerde siyasi partilerin varlığı tabiidir. Birbirini denetleyen partilerin doğacağına şüphe yoktur."

**ORDUNUN SİYASETEN AYRILMASI**

TPCHF'nin kurucularının hem asker hem de milletvekili olması **Ordu ve siyaseti** karşıkarşıya getirdi.



**Mustafa Kemal** bu durumu **ULUSAL EGEMENLİĞE** aykırı bulmuştur.



"Askerlik görevini yürütenlerin **Milletvekili** olamayacağı" hakkında kanun çıkarıldı  
**19 Aralık 1924**



"**CUMURİYETÇİLİK**" ilkesi ile ilgilidir.



TPCHF, ekonomide savunduğu düşünce **LIBERALİZM**



**TPCHF'nin İLKELERİ**

- **Cumhuriyetçi**
- **Demokratik**
- **Liberal**
- **Bireysel Özgürlük**
- **Adem-i Merkeziyetçilik**
- **Partimiz dini inançlara saygılıdır**
- **İnkılâplar zamana yayılmalıdır ve millettten izin alınmalıdır**
- **Köylüye toprak dağıtılmalıdır**
- **Cumhurbaşkanı'nın VEKİLLİĞİ ve PARTİ BAŞKANLIĞI KALDIRILSIN**
- **Millet vekâleti olmadan ANAYASA DEĞİŞTİRİLEMEZ**



İlk şubesi **URFA'da**  
açıldı.



**Partimiz dini inançlara saygılıdır**  
ilkesi **rejim karşıtlarının**  
partiye sızmasına  
yol açtı



**Şeyh Sait İsyanı'nın**  
çıkması **TPCHF** ile  
ilişkilendirilmiştir.  
**5 Haziran 1925'te**  
**KAPATILMIŞTIR**



f **Pars** **AKADEMİ**

**DUR** **TPCHF'nin**  
**Kapatılmasının** **DUR**  
**Sonuçları**

● **Çok partili hayata** geçişin  
**ilk denemesi başarısız oldu**

● **TPCHF'nin** programındaki  
**dini duyguların sömürülmesi**  
**"Anayasadan devletin dini**  
**İslam'dır ibaresinin çıkarılması"**  
**maddesine zemin hazırladı**  
**10 Nisan 1928**

● **LAİKLİK** ve **CUMHURİYETÇİLİK**  
**KORUNDU**



23

**ŞEYH SAİT İSYANI**  
**13 Şubat 1925**



**Diyarbakır ve çevresinde;**

- Elazığ
- Ergani
- Genç
- **Piran**



**isyan**  
**çıktı**

**İngilizler, Musul'u almak için**  
**isyanı körüklediler**



**Şeyh Sait İsyanı**

- Bölücü
- Rejim karşıtı
- İnkılâp karşıtı
- Laiklik karşıtı
- İç ve dış desteklidir.



**Rejime Karşı**  
**İlk isyandır**



**Halifeliğin kaldırılması** ve  
**Medreselerin kapatılmasına**  
tepki gösterenler  
**isyanı çıkarmıştır.**



**İsyan çıktığında**

**Fethi Okyar**  
**BAŞBAKAN**



**İsyan çıktıktan sonra**

**Fethi Okyar** hükümeti istifa etti.  
**İsmet İnönü** hükümeti kuruldu.

**İsmet İnönü** hükümeti  
kurduktan sonra **önlemler**  
aldı.



24

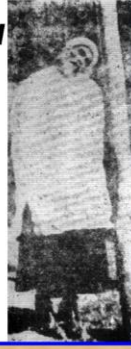


### ALINAN ÖNLEMLER

- ✓ **Takrir-i Sükûn Kanunu**  
4 Mart 1925
- ✓ **Bölgede Seferberlik İlanı**
- ✓ **İstiklal Mahkemeleri**  
(Diyarbakır / Ankara)
- ✓ **Basına sansür**
- ✓ **TPCHF'nin** şubelerinin  
bazılarının kapatılması

### Takrir-i Sükûn Kanunu 4 Mart 1925

- **Bazı gazeteler** kapatıldı.
- **Şeyh Sait ve adamları**  
İstiklal Mahkemelerinde  
**yargılanıp idam edildi**
- **TPCHF** kapatıldı  
5 Haziran 1925



**Takrir-i Sükûn Kanunu**  
4 Mart 1929'da yürürlükten  
kaldırıldı.

**4 Mart 1925 / 4 Mart 1929**  
" Bu tarihler arası inkılâp  
hareketleri kolaylaştı."



### Sansür getirilen gazeteler

#### İstanbul'da;

- Son Telgraf
- Sebilür Reşad
- Tevhid-i Efkâr
- Tanin
- Aydınlık
- Vatan
- Orak
- Presse du Soire
- Çekiç
- Resimli Ay
- İstiklal



- |                 |                   |                 |
|-----------------|-------------------|-----------------|
| <b>Adana'da</b> | <b>Trabzon'da</b> | <b>İzmir'de</b> |
| ● Toksöz        | ● Kahkaha         | ● Saday-ı Hâk   |
| ● Sayha         | ● İstikbal        |                 |

25

### DUR Şeyh Sait İsyanının Sonuçları DUR

- Çok partili hayatı olumsuz etkiledi
- **TPCHF'nin** kapatılmasına neden oldu
- **Musul meselesinin** aleyhimize sonuçlanmasına neden oldu
- **Irak sınırı'nın** aleyhimize sonuçlanmasına neden oldu
- **"Devletin dini islamdır"**  
maddesinin anayasadan  
çıkarılmasına neden oldu

f Pars AKADEMİ

### MUSTAFA KEMAL PAŞA'YA SUIKAST GİRİŞİMİ 14 Haziran 1926

**İzmir'de** inkılâp ve rejim  
karşısı **eski ittihatçılar**  
**tarafından düzenlendi**



#### **Suikastte rolü olanlar**

Ziya Hurşit  
Laz İsmail  
Gürcü Yusuf  
Çopur Hilmi



**Mustafa Kemal'in** İzmir  
seyahatini ertelemesi  
üzerine **suikastçılar**  
**paniğe kapıldı**



26



**Suikastçılar** motorla sakız adasına kaçırarak

Giritli Şevki'nin suikasti

**İZMİR VALİSİ KÂZİM BEY'e** ihbar etmesiyle suikast önlendi



**İzmir'de ve Ankara'da İstiklal Mahkemeleri** kuruldu

**İzmir'de** 15 idam kararı  
**Ankara'da** 4 idam kararı



**İstiklal Mahkemeleri, son kez kuruldu. 1927**

1927 / 1949 arası İstiklal Mahkemeleri varlığını korudu.

1949'da **KAPATILDI**



"Benim naçiz vücudum elbet bir gün toprak olacaktır. Fakat Türkiye Cumhuriyeti ilelebet payidar kalacaktır."



**Mustafa Kemal'e** suikast girişimi şahsında **REJİME KARŞI** yapılmış bir darbe girişimidir.



27

## SERBEST CUMHURİYET FIRKASI 12 Ağustos 1930

**KURUCU**



Ali Fethi Okyar

**Genel Sekreter**



Nuri Conker



Makbule Atadan  
Mustafa Kemal'in  
Kızkardeşi



Mehmet Emin  
Yurdakul



Ahmet Ağaoğlu



**Adnan Menderes** ileride **SCF**'nin **Aydın Teşkilat Başkanı** olmuştur.



Fethi Okyar **SCF** kurulmadan önceki görevi...

**PARİS BÜYÜKELÇİLİĞİ**



Fethi Okyar **SCF** kurulmadan önce **Mustafa Kemal** ile **YALOVA**'da görüştü.



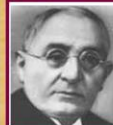
**Laiklik ve Cumhuriyetçilik**'ten **TAVİZ VERİLMEMESİNİ** istedi

**Mustafa Kemal**

- Parti programının yazılmasında
- Kurucularının belirlenmesinde **YARDIMCI OLDU...**



✓ **SCF**'nin adını **Mustafa Kemal** koymuştur.



"Serbest Fırka Hatıraları" adlı eser **Ahmet Ağaoğlu**'na aittir.



28



### 1929 Dünya Ekonomik Buhranı'nın

- Türkiye'ye etkilerinden kurtarmak
  - Çözüm yolları üretmek
  - Hükümet politikalarını eleştirmek
- İçin bir partinin varlığına ihtiyaç duyuldu.**

SCF'nin kuruluş gerekçelerindedir.

### SCF'ni Destekleyen Gazeteler

- **YARIN GAZETESİ** 1919 Ali Oruç (En çok destekleyen) tarafından yayımlandı
- Son Posta
- Hizmet (İzmir Gazetesi)
- Halkın Sesi
- Yeni Asır



**İZMİR OLAYLARI** sonrası  
SCF mensupları  
**ANADOLU GAZETESİ**  
önünde eylem yaptılar



### SCF'nin İLKELERİ

- **Cumhuriyetçi**
- **Demokratik**
- **Laik**
- **Milliyetçi**
- **Tek dereceli seçimler yapılmalı**
- **Türk parasını KORUMALI**
- **Vergiler halkın gelirine göre alınmalı**
- **Limanlardaki tekelcilik kaldırılmalı**
- **Teşvik-i Sanayi Kanunu uygulanmalı**
- **LİBERAL ekonomi uygulanmalı**



**SCF, 1930 yerel seçimlere KATILDI**

Genel seçimlere **KATILMADI**



29

### İZMİR OLAYLARI

- **Fethi Okyar'ın** Ege gezisi sırasında meydana geldi
- Eski düzen yanlılarının yaptıkları eylemler **SCF' nin rejim karşıtı bir parti** olarak algılanmasına neden oldu



**Fethi Okyar, İzmir Olayları** sonrası kurduğu **SCF' ni KAPATTI 17 Kasım 1930**



SCF' nin kapatılmasının nedeni **MENEMEN OLAYI DEĞİLDİR!**



Çok partili hayata geçişin **ikinci denemesi** Başarısızlıkla sonuçlandı

**Türkiye, 1946'da Çok Partili hayata geçecektir.**

### MENEMEN OLAYI 23 Aralık 1930

SCF' nin kapatılmasından sonra çıkmıştır.



**Derviş Mehmet** ve adamlarının SCF'nin kapatılmasının ardından "**Din elden gidiyor**" propagandasıyla **MENEMEN'** de isyan etti.



### Menemen İsyanı

- **REJİM KARŞITI**
- **Gerici**
- **Laikliklik karşıtı**
- **İnkılâp karşıtı**



Pars

AKADEMİ

30





İsyanı bastırmaya çalışan  
**43.cü Piy.Alay.Kom'da**  
**Asteğmen Kubilay**, (24 yaşında)  
(*Mustafa Fehmi*)  
**Bekçi Hasan** ve  
**Bekçi Şevki**  
**ŞEHİT DÜŞTÜ**



**Mustafa Kemal,**  
**Asteğmen Kubilay Olayı**  
ile ilgili...

"*Büyük ordunun kahraman genç subayı Kubilay'ın temiz kanı ile Cumhuriyet hayatietini temizlemiş ve kuvvetlenmiştir.*"



**Asteğmen Kubilay**, askerliğini yedek subay olarak yapan **Öğretmeni**. Gericiler, **Kubilay'ı** yaraladıktan sonra **kafasını kesip bir sırığa taktılar**



*Kubilay'ın Menemen'de heykeli, Bursa'da büstü vardır.*

f Pars AKADEMİ

### İsyan Sonrasında

- Menemen, Aydın ve Balıkesir'de **SIKIYÖNETİM İLAN EDİLDİ**
- Sıkıyönetim komutanlığına getirilen **Fahrettin (Altay) Paşa'dır**
- **DİVAN-I HARP** kuruldu. **(İstiklal Mahkemeleri kurulmadı)**



### DİVAN-I HARP

- Menemen Zafer İlkokulu'nda kuruldu
- Başkanı **Muğlalı Mustafa Paşa**



31



**NE MUTLU MEMURUM DİYENE**



**Türkiye Kommünist Partisi**  
**Hakkı Behiç, Mustafa Kemal'in TBMM'deki** Yeşil Ordu gurubundan ayrılarak **TKP'yi kurdu 1920**  
**Diğerleri;** Salih Zeki, Mustafa Suphi



**Ahali Cumhuriyet Fırkası**  
**Adana'da** Orhan Kemal'in Babası **Abdülkadir Kemali Öğütçü** tarafından kuruldu (1930)  
**Menemen Olayı sonrası kapatıldı (1931)**



### Türk Cumhuriyet Amele ve Çiftçi Partisi

29 Eylül 1930'da **Edirne'de Mimar Kâzım Tahsin Bey** kurmak istemiş, **komünist eğilimli** olduğu için **HÜKÜMET İZİN VERMEDİ**



### ONBEŞLER OLAYI

**TKP** kurucusu **Mustafa Suphi** ve on dört arkadaşının **1921'de BAKÜ'ye** giderken **ÖLDÜRÜLMESİ OLAYIDIR**



### Laik Cumhuriyetçi İşçi ve Çiftçi Partisi

**İstanbul'da Arif Oruç** tarafından kuruldu (1931)



32





EBEDİ ŞEF

MİLLİ ŞEF

### İSMET İNÖNÜ

26 Aralık 1938'de **CHP'nin** üçüncü kurultayında

- ✓ **Değişmez Genel Başkan**
- ✓ **Milli Şef İLAN EDİLDİ**

1946'daki yapılan kurultayda bu unvanlar **KALDIRILDI**



### İlk Türkçe Kur'an-ı Kerim

1932'de *İstanbul Yerebatan Cami'sinde* okundu

**Okuyan:** *Hafız Yaşar Okur*

### BALIKESİR HUTBESİ

7 Şubat 1923

Mustafa Kemal, Cumhuriyetin ilanı öncesi gittiği **Balıkesir'de Zağnos Paşa Cami'i**nde cemate seslendi.



### BURSA OLAYI 1933

- Mustafa Kemal'in "**Din meselesi değil, dil meselesi**" dediği olaydır.
- Ezanın Türkçe okunmasına karşı çıkabilecek olaylar için **Gazi önlemler aldı**
- Bu olay sonrası **Bursa'da Bursa Nutku**'nu okudu.



### 1927 TEVKİFATI

Türkiye'de gizli **komünizm faaliyeti** gösterenlere karşı **tutuklamaların** adıdır.

**Nazım Hikmet**

**Şevket Süreyya Aydemir**

**Vedat Nedim Tör**

**Hikmet Kıvılcımlı**

**Şefik Hüsnü**



33



### Mustafa Kemal

Kurtuluş savaşı sonrası **İlk yurt içi gezisini BURSA'**ya yapmıştır. 17 Ekim 1921



### "KÖYLÜ MİLLETİN EFENDİSİDİR"

Mustafa Kemal'in bu sözü

1923'te *Söylediği il* **ADANA**

*Aynı zamanda* **ADANA**

1925'te **Fahri Hemşerilik** belgesini aldığı il

24 Mayıs 1938 **Son yurt gezisini** yaptığı ildir



### "ZAFER, ZAFER BENİMDİR DİYENLERİNDİR"

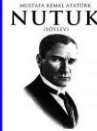
Mustafa Kemal, bu sözü 1923'te **KONYA'** da söyledi



### Mustafa Kemal'in

"Benim şehrim"

dediği il **YALOVA**

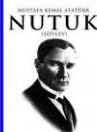


MUSTAFA KEMAL ATATÜRK  
NUTUK

### Mustafa Kemal,

**Nutuk** eserini **Dolmabahçe Sarayı'nda** kaleme aldı

- **Nutuk** Mustafa Kemal tarafından **Ankara Adliye Hukuk Mektebi'nde** CHP'nin II.Kurultayında 15 / 20 Ekim 1927'de **36 saat, 33 dakikada** OKUNDU
- **1919 / 1927** arası dönem anlatılır
- **İlk bölümün adı:** "**Vaziyet ve Manzara-i Umumiye**"
- **Nutuk'un sonu** **GENÇLİĞE HİTABE** ile biter



MUSTAFA KEMAL ATATÜRK  
NUTUK

Mustafa Kemal, **Nutuk'** un dağıtım hakkını **THK'** ya vermiştir.



34



**Mustafa Kemal'in**  
adını bizzat koyduğu iller

Hatay / 1936

Elazığ / 1937  
(Elaziz adını değiştirdi)



**Türk Silahlı Kuvvetleri, Dersim'e**  
askeri harekât düzenledi.

**Harekât neticesi:**

- 13.000'den fazla **Sivil Ölümü**
- 110 **Asker ölümü**
- 12.000 insanın zorunlu göçü

**Soyungeç / Singeç Köprüsü**

Mustafa Kemal'in 1937'de  
**TUNCELİ / Pertek** ilçesinde  
açılışını yaptığı köprüdür.



**DERSİM OLAYLARI**

1937 / 1938

- 1936'da Dersim'in adının **Tunceli** olması
- Yol, okul, köprü yapımının **engellenmesi**
- Vergi verilmek **istenmemesi**  
üzerine **Merkez Hükümet** ve  
**Dersim Aşiretleri** arasındaki  
çıkan çatışmadır.



**TÜRKÜN KANATLI AMAZONU**



Sabiha Gökçen

- İlk **Türk Kadın Savaş Pilotu**
- **Dersim Bombardmanında**  
görev aldı
- Bu görevdeki yaşadıklarını  
anlattığı gazeteci  
**Ahmet Emin Yalman**

**Mustafa Kemal, Dersim Olayları**  
sonrası, **Doğu** gezisine çıktı.

**Seyit Rıza** ile birlikte  
**6 kişi idam edildi**



35

**Dersim Olayları zamanında**

**Cumhurbaşkanı** → **Mustafa Kemal**

**Başbakan** → **Celal Bayar**

**Genel Kurmay Başkanı** → **Fevzi Çakmak**



**Ülkü Adatepe, Mustafa Kemal'in**  
**manevi evladıdır.**



**Mustafa Kemal'in**  
açılışına katılmadığı  
**TBMM'nin açılış**  
**konusmasını** yapan  
**CELAL BAYAR**  
1 Kasım 1938



**BEYAZ TREN**

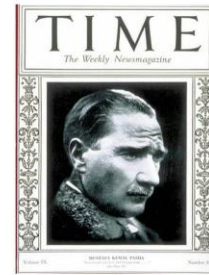
**Mustafa Kemal'in**  
**yurtiçi gezilerini**  
yaptığı trenin adı



**Mustafa Kemal, TIMES DERGİSİ'nin**  
**kapağında iki defa yer aldı.**



24 Mart 1923



21 Şubat 1927

**Times Dergisinde yer alanlar**

İsmet İnönü	1941	Naim Süleymanoğlu	1988
Şükrü Saraçoğlu	1943		
Adnan Menderes	1958		
Kenan Evren	1980		
Mehmet Ali Ağca	1984		



Recep Tayyip  
Erdoğan 2011

36



### İstiklal Madalyası

Unvan

1924 İnebolu **ilk**  
(Kastamonu)



1925 Maraş 1973'te **KAHRAMAN**

2008 Antep 1921'de **GAZİ ilk**

2016 Urfa 1984'te **ŞANLI**

### 1920 / 1938 Arası TBMM Başkanları

- ✓ Mustafa Kemal
- ✓ Fethi Okyar
- ✓ Kâzım Özalp
- ✓ Abdülhalik Renda



- Abdülhalik Renda

Mustafa Kemal dönemi  
**SON TBMM BAŞKANI**



- En uzun süre **TBMM BAŞKANI**  
Kâzım Özalp (1924 - 1937)



John Dewey

- ABD'li filozof ve eğitim kuramcısı
- **Aletçilik** olarak bilinen felsefe akımının kurucusu
- **Pragmatizmi**, mantıksal ve ahlâki bir analiz kuramı olarak geliştirdi
- 1924'te **Mustafa Kemal**'in davetlisi olarak **Türkiye**'ye geldi
- **Ders Müfredatının yapılandırılmasında** John Dewey' den yararlandı

### KÜHNE RAPORU



Dr. Alfred Kühne  
(Alman)

- 1925'te **Türkiye**'ye geldi
- **Mesleki Eğitimin Gelişimine** ilişkin rapor hazırladı
- **Öğretmen maaşlarının** az olması ile ilgili rapor hazırladı
- **Harf Devriminden** bahsetti

37

### "İlk Tahsil Hakkında Rapor"

- Berly Parker, **Türkiye**'de bu raporu sundu. 1939

- **I. Milli Eğitim Şurası Dökümanı** olarak yayınlandı



**Oskar Frey**, eğitim alanında çalışmalar yapmak ve rapor hazırlamak için **Türkiye**'ye geldi



### Teknik Eğitim Hakkındaki Rapor

**Ömer Buysa**

- Mısır asıllıdır.
- Uzun yıllar Amerika'da kaldı
- 1927'de **Türkiye**'ye geldi "**Mesleki eğitim konusunda rapor sundu**"
- ➔ Kızlar için el işi kursları
- ➔ Sosyal hizmet kurslarının açılması
- ➔ Nitelik ve nicelik olarak sanat okullarının artırılması
- ➔ Halk için meslek edindirme kursları



### OLDENBURG

1927'de **Türkiye**'ye gelerek **tarım konusunda** çalışmalar yapmak ve bu konuda bir rapor sunan **Alman Bilim-adamı**



**JALE İNAN**

**Atatürk** döneminde yetişen **ilk kadın arkeolog**

38



- ✓ ilk kadın Tarih Profesörü **Afet İnan (1950)**
- ✓ ilk kadın arkeolog **Jale İnan (1943)**
- ✓ ilk kadın avukat **Süreyya Ağaoğlu (1925)**
- ✓ ilk kadın bakan **Türkân Akyol (1971)**
- ✓ ilk kadın belediye başkanı **Sadiye Hanım (1930)**
- ✓ ilk kadın büyükelçi **Filiz Dinçmen (1982)**
- ✓ ilk kadın doktor **Safiye Ali**
- ✓ ilk kadın heykeltıraş **Sabiha Bengütaş**
- ✓ ilk kadın jet pilotu **Leman Altınçekiç (1958)**
- ✓ ilk kadın savaş pilotu **Sabiha Gökçen (1937)**
- ✓ ilk kadın pilot **Bedriye Tahir Gökmen (1933)**
- ✓ ilk kadın vali **Lale Aytaman (1991)**
- ✓ ilk kadın spiker **Nuran Devres (1968)**
- ✓ ilk kadın tiyatro oyuncusu **Afife Jale (1919)**

 **Pars** **AKADEMİ**

- ✓ ilk kadın jinekolog **Pakize İzzet Tarzi (1949)**
- ✓ ilk kadın Muhtar (Seçilmiş) **Gül Esin (1933)**
- ✓ ilk kadın Muhtar (atanmış) **Meliha Manço**
- ✓ ilk kadın İnşaat Mühendisi **Sabiha Güreyman (1933)**
- ✓ ilk kadın Başbakan **Tansu Çiller (1993)**
- ✓ ilk kadın Çöpçü **Elif Yazgan**
- ✓ ilk kadın Türkiye Güzeli **Feriha Tevfik**
- ✓ ilk kadın Diplomat **Adile Ayla**
- ✓ ilk kadın Eczacı **Rukiye Kanat Arran**
- ✓ ilk kadın Gazeteci **Selma Rıza**
- ✓ ilk kadın Hakim **Suat Berk**
- ✓ ilk kadın Hastane Müdürü **Feriha Bardakçı**
- ✓ ilk kadın başhekim **Gönül Bingöl**
- ✓ ilk kadın Hemşire **Esmâ Deniz**
- ✓ ilk kadın Kaymakam **Özlem Bozkurt**
- ✓ ilk kadın Makinist **Seher Ayaç**

39

### Sergie Yutkeviç

Cumhuriyetin 10.yıl kutlamalarının çekimleri için Rusya'dan gelen yönetmen



### YURT

Cumhuriyetin 10.yıl kutlamaları çerçevesinde köylüye yönelik çıkarılan gazetenin adı



### Hermann Jansen

1928'de Ankara'nın elli yıllık imarının gerçekleştirilmesi için düzenlenen yarışmayı kazanan kişi



### Mustafa Kemal'in Manevi Evlatları



Diyarbakır'lı Abdurrahim Tunçak ile Halep'te birlikte 1917



Yalova'da tanıyıp himayesine aldığı Sığirtmaç Mustafa, Mustafa Kemal ile birlikte Dolmabahçe Sarayının önünde. (19 Eylül 1930)

 **Pars** **AKADEMİ**

40





**İstanbul, Metris Manevralarında Sabiha Gökçen ile birlikte (29 Mayıs 1936)**



**Atatürk, 1925'te İzmir'e geldiğinde gezdiği bir ilkokulda Afet İnan ile karşılaştı**



### **Ülkü Doğançay (Adatepe)**

Ülkü'nün annesi Selanikli Vasfiye Zübeyde Hanım tarafından evlatlık olarak alınıp büyütüldü **Ülkü Doğançay**, Vasfiye Hanım'ın kızıdır. **Atatürk** öldüğünde beş yaşındaydı



### **Rukiye Ergin**

Konya gezisinde tanıdığı kimsesiz bir çocuktu. Ankara'da büyüttü.

**Jan. Ast Hüsnü Erkin** ile **Dolmabahçe Sarayı**nda evlendi. İlk dansı **Atatürk** ile yaptı.

41



Solda **Zehra Aylin**  
Ortada **Rukiye Erkin**  
Sağda **Sabiha Gökçen**

### **Zehra (Zühre) Aylin**

Sabiha ve Rukiye ile aynı ilkokulda eğitim gördü. **Londra'dan Paris'e** trenle giderken hava almak için koridora çıktığında tren-den düştü ve öldü



### **Nebile İrdelp**

**1928'de** evlat edindi **Atatürk**, Nebile'nin gür sesinden şarkı dinlemeyi çok sevdi.



**Atatürk'ün Ömer ve İhsan** adında iki manevi evladı daha vardır



## **Atatürk'ün Eserleri**

- **Tahliye Meselesinin Halli ve Emirlerin Sureti Tahririne Dair Nesayih**
- **Takımın Muharebe Talimi** (Almanca'dan Çeviri / 1908)   
**GENERAL LITZMAN'a aittir.**
- **Cumalı Ordugâhı / Süvari: Bölük, Alay Liva, Talim ve Manevraları (1910)**
- **Tâbiye ve Tatbikat Seyahati (1911)**
- **Bölüğün Muharebe Talimi** (Almanca'dan Çeviri / 1912) **GENERAL LITZMAN'a aittir.**
- **Zabit ve kumandan ile Hasbihal (1918)**
- **Balıkesir Hutbesi (1923)** 
- **Nutuk (1927)** 
- **Vatandaş İçin Medeni Bilgiler** (Afet İnan ile hazırladı 1930)
- **Bursa Nutku (1933)**
- **Gençliğe Hitabe** 
- **Onuncu Yıl Nutku (1933)**
- **Geometri** (İsimsiz yayımladı 1937) 

42



## Etnografya Müzesi



- Açılışı **18 Temmuz 1930**
- Müze önünde duran **Bronz Atatürk Heykeli** **1927'de MEB** tarafından **İtalyan Sanâtkâr Pietro Canonica**'ya yaptırıldı
- **Atatürk'** ün naaşı **1953'e** kadar **Etnografya Müzesi'**nde kaldı.



f Pars AKADEMİ

## ANITKABİR



- ✓ **Anıttepe'de** (Rasattepe) bulunan anıt mezardır
- ✓ **1944 / 1953** arası inşa edildi
- ✓ **Anıtkabir'in** mimarları
  - Emin Halid Onat
  - Ahmet Orhan Arda
- ✓ **Osmanlı** ve **Selçuklu** mimari tarzda inşa edildi
- ✓ **1953** sonrası **Atatürk'** ün naaşı **Anıtkabir'e** alındı
- ✓ **1966'da** **4.cü Cumhurbaşkanı Cemal Gürsel** **Anıtkabir'e** gömüldü. Ancak **1981** tarihli Devlet kanunu gereği **Anıtkabir'den ÇIKARTILDI**
- ✓ **1973'ten** beri **İsmet İnönü'** nün kabri de **Anıtkabir'** dedir.



43



**Henry Krippel,** **Türkiye'** de ilk **Atatürk heykelini** **İstanbul Sarayburnu'nda** yapmıştır.



## Bozkurt / Lotus Olayı 1926

Fransız bayrağını taşıyan **LOTUS** gemisiyle, **Türk** gemisini taşıyan **BOZKURT** gemisinin **2 Ağustos 1926'da** **Midilli Adasında** çarpışmasıyla ortaya çıkan bir sorundur. Bu davada **ESAT BOZKURT** **Lahey Adalet Divanı'**nda **başarıyla savundu.** Bu sorunda **Türkiye HAKLI BULUNDU**



## 1923 / 1960 BAŞBAKANLAR

	İSMET İNÖNÜ	29.10.1923 / 22.11.1924
	FETHİ OKYAR	22.11.1924 / 4.3.1925
	İSMET İNÖNÜ	4.3.1925 / 1.11.1937
	CELAL BAYAR	1.11.1937 / 25.1.1939
	REFİK SAYDAM	25.1.1939 / 8.7.1942
	ŞÜKRÜ SARAÇOĞLU	9.7.1942 / 5.8.1946
	RECEP PEKER	6.8.1946 / 9.9.1947
	HASAN SAKA	10.9.1947 / 14.1.1949
	Şemseddin GÜNALTAY	16.1.1949 / 22.5.1950
	ADNAN MENDERES	2.5.1950 / 27.5.1960

44



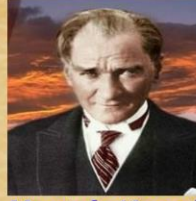


## CUMHURBAŞKANLARIMIZ

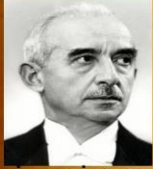


f Pars AKADEMİ

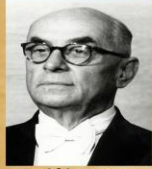
f Pars AKADEMİ



**Mustafa Kemal**  
1923 - 1938



**İsmet İnönü**  
1938 - 1950



**Celâl Bayar**  
1950 - 1961



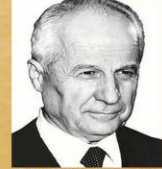
**Cemal Gürsel**  
1961 - 1966



**Cevdet Sunay**  
1966 - 1973



**Fahri Korutürk**  
1973 - 1982



**Kenan Evren**  
1982 - 1989



**Turgut Özal**  
1989 - 1993



**Süleyman Demirel**  
1993 - 2000



**Ahmet Necdet Sezer**  
2000 - 2007



**Abdullah Gül**  
2007 - 2014



**Recep Tayyip Erdoğan**  
2014 -